

Remissyttrande

Datum 2024-01-09

Diarienummer MRU 2023-00953

Ert diarienummer KN2023/04578

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet, Energienheten

Yttrande om promemoria Förslag om nya energipolitiska mål

Detta remissvar från Västra Götalandsregionen (VGR) fokuserar på näringslivsutveckling.

Planeringsmål

- Målet 300 TWh till 2045 matchar inte industrins faktiska omställningsbehov
- Tydliggör skillnaden mellan planeringsmål och produktionsmål

Sannolikt behövs en kraftig höjning av ambitionen för den långsiktiga nivån. 300 TWh en låg nivå i jämförelse med bedömningar VGR gör av långsiktiga behov regionalt. Tidsfönstret behöver kortas för när ett kraftigt utbyggt elsystem är på plats. Elbehov fördubblas i Västra Götaland redan 2030. Ett nationellt mål för el måste utgå från industrins behov och matcha Sveriges klimatomställning.

Promemorian talar om vikten av att veta ”vilka projekt som realiserar”, men det verkliga marknadsbehovet måste utredas och baseras på informella förfrågningar på lokal nivå. En dialog med regional nivå behövs eftersom lokal kännedom är viktig för att förstå det verkliga behovet. Ett mål för 2045 möter inte industrins omställningsbehov eftersom viktiga industrisektorer redan i dag fattar beslut om i vilka länder de ska investera baserat på bl a tillgång av el. VGRs bedömning är att vi redan missar industriutveckling i Västra Götaland pga att framtida leverans av eleffekt inte kunnat garanteras. Negativa effekter räknas i tusentals arbetstillfällen på regional nivå. Kostnader för missade industrijobb vida överstiger merkostnader förknippade en proaktiv utbyggnad av el. Vidare bör skillnad mellan planeringsmål och produktionsmål tydliggöras. Planeringsmål kan behöva mötas redan 2030 för att det ska finnas reella förutsättningar för produktion 2045.

Verkliga utbyggnadsprocesser visar vikten av att planera för en högre nivå än den som måste finnas i verklig produktion vid en viss tidpunkt.

Leveranssäkerhetsmål

- Högt systemisk leveranssäkerhet bör kunna utnyttjas för att ta in ny elintensiv industri snabbare
- Flexibla abonnemang bidrar till leveranssäkerhet på systemnivå, särskilt när produktion varierar

Industrietableringar har i samband med klimatomställningen blivit större och mer elintensiva. Etableringar borde kunna ges snabbspår i ett system med hög leveranssäkerhet, även om detta leder till en lägre leveranssäkerhet lokalt och under en kortare period. Elanslutning efterfrågas av industrin på en tidsskala som är mycket kortare än elsystemets normala ledtider för utbyggnad av nät och produktion. Det ackumulerade elbehovet från stora etableringar innebär behov av ny storskalig produktion. Båda delarna behöver hanteras samtidigt av en utpekad huvudaktör. Flexibla abonnemang kan ge lägre elpriser och samtidigt högre leveranssäkerhet på systemnivå. VGR ser positivt på att ett samlat ansvar tydliggörs och att Svenska kraftnät ges utökad roll och mandat för att säkra en långsiktig tillräcklighet i elsystemet för både elenergi och eleffekt.

Energieffektiviseringsmål

- Energieffektiviseringsmål och verktyg för energieffektivisering är viktigt för både klimat och konkurrenskraft

VGR ser behovet av att uppdatera och anpassa definitioner av energieffektiviseringsmål så att dessa inte förhindrar snabbt skifte till fossilfritt system. Men även ett elektrifierat energisystem och användningen av elenergi bör vara energieffektiv. Många nya produkter kommer att ha en kostnadsbild som bygger på hur mycket energi som använts och insatsvaran för energin, där kostnaderna och resursanvändningen för energi blir ett viktigt kriterium. Även termiska förluster är förluster. Det är fortsatt viktigt, särskilt för industriutveckling och konkurrensförmåga, att resursanvändning sker effektivt. En generell energieffektivisering i samhället kan också möjliggöra en snabbare industriomställning och stärka konkurrenskraften.

Regional kompetens och kompetens regionalt

- Regional energiplanering är en regional kompetens där utvecklingsarbete kan bidra starkt till Sveriges elenergiomställning

VGR och Länsstyrelsen samarbetar nära i elektrifieringsfrågor och det finns en tradition av att samarbeta pragmatiskt och lösningsorienterat. Förslaget är delvis otydlig i sin diskussion om roller på regional nivå. Regional energiplanering som har att göra med regionens framtida utveckling och ekonomi är en del av den regionala kompetensen. VGR menar att detta faktum också bör vara utgångspunkt när en ny energipolitik och mål för denna formas, i varje fall för de delar som behöver utgå från regionala förhållanden och implementeras regionalt. Elenergifrågan är en så viktig fråga att stat och region måste arbeta integrerat.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Västra Götalandsregionen

Madeleine Jonsson, Miljö- och
regionutvecklingsnämndens
ordförande

Helena L Nilsson
Regionutvecklingsdirektör